

# Stadiul aplicării legilor retrocedării privitoare la păduri

**Gheorghe Nichiforel**

---

Motto:

“Renașterea forestieră a lumii, nu ne poate lăsa pe noi indiferenți, față de soarta propriilor noastre păduri.

Și aceasta cu atât mai mult, cu cât democrația de astăzi și teroarea votului exagerează pe de o parte puterea celor tari, pe de altă parte mărește răspunderea pe care noi toți, cei conștienți de nevoile de azi și de mâine ale neamului, trebuie să o luăm asupra noastră, dacă într-adevăr avem simțul răspunderii față de viitor, sau dacă vrem să dăm copiilor liniștea și siguranța necesară unei dezvoltări firești.

Ni se fac prea multe semne, ni se dau prea multe și puternice avertismente, care trebuie, până la urmă, să ne aducă la simțul realității, ca popor conștient de propriul său viitor.”

(Marin Drăcea, 1938 - Considerațiuni asupra domeniului forestier al României)

## 1. Introducere

Proprietatea și dreptul de proprietate, implicit, sunt considerate în doctrina sociologică și juridică ca reprezentând pilonii de bază ai societății și, în același timp, “sursa tuturor relelor”, un demers în vederea abordării acestora presupunând

studierea atât a unei realități obiective, cât și a unei realități subiective.

Proprietatea a fost apreciată ca fiind “prin excelență un mod de realizare a unei puteri umane asupra bogățiilor”, iar cu privire la conținutul și limitele acestei “puteri” s-au conturat, sub aspect general, două mari orientări: una din acestea fundamentează necesitatea obiectivă a comunizării bunurilor, iar cealaltă fundamentează importanța și preeminența proprietății private, garanție a libertății individuale și familiale, sursă de bogăție, prosperitate și bunăstare socială.

Conform art. 4 din Legea nr. 26/1996 - Codul silvic - proprietatea asupra terenurilor forestiere este publică sau privată, titulari ai dreptului de proprietate publică fiind statul și unitățile sale administrativ teritoriale (comune, orașe, municipii), titulari ai dreptului de proprietate privată fiind foștii composesori, moșneni, răzeși sau moștenitorii acestora, persoanele fizice, unitățile de cult, instituțiile de învățământ și alte persoane juridice.

Dreptul de proprietate privată asupra terenurilor forestiere este acel drept în virtutea căruia titularii exercită posesia (untendi - delimitarea limitelor, întreținerea bornelor și a altor semne de hotar, a drumurilor și potecilor, amenajarea

pădurilor, etc.), folosința (fruedi - recoltarea de lemn mort, închirierea dreptului de a culege fructe de pădure și ciuperci, vânzarea de arbori, etc.) și dispoziția (abutendi - distrugerea bunului, defrișarea, vânzarea terenului și/sau a arborilor pe picior, dona-ția, ipotecarea, etc.) asupra terenurilor forestiere aflate în circuitul civil.

Totuși, proprietatea este dreptul ce îl are cineva de a se bucura și a dispune de un lucru în mod exclusiv și absolut, însă în limitele determinate de lege, iar exercitarea dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere trebuie să se facă cu respectarea art. 43 din Codul Silvic, care spune că arborii destinați a fi tăiați se vor marca în prealabil de către personalul silvic, în conformitate cu normele tehnice. Prin urmare, legea sancționează exercitarea abuzivă a dreptului de proprietate, deoarece dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului, asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului. Rezultă, așadar, că dreptul de proprietate asupra fondului forestier nu poate fi exercitat decât cu respectarea tuturor acelor reglementări care îi respectă conținutul și limitele, reglementări care sunt cuprinse în cea mai mare parte sub cupola regimului silvic și care sunt garantate cu o serie de infracțiuni și contravenții al căror făptuitor poate fi însuși proprietarul.

Reconstituirea dreptului de proprietate asupra pădurilor prezintă un aspect evolutiv - și are un caracter reparator - după anul 1989 legiuitorul adoptând progresiv o serie de dispoziții normative pentru reglementarea reconstituirii dreptului de proprietate, cum ar fi Legea nr. 18/1991, cu modificările ulterioare și Legea nr. 1/2000, cu modificările și completările ulterioare.

Deși legislația în materie de reconstituiri

prezintă carențe, în același timp se remarcă și o evoluție a concepției, în sensul că suprafața ce poate fi restituită este mult sporită prin Legea nr. 1/2000 față de Legea nr. 18/1991, iar noua lege nu mai impune condiția ca reconstituirea dreptului de proprietate asupra pădurilor să opereze până în limita a 10 ha de familie, împreună cu terenul agricol pentru care se reconstituie același drept.

Prezenta lucrare s-a născut din ideea de a evidenția preocuparea guvernelor de după 1989 în problema reconstituirii dreptului de proprietate la păduri și în aplicarea cât mai corectă a legilor fondului funciar referitoare la păduri, cu accent pe greutăților întâmpinate în aplicarea acestor legi.

Pentru a avea o imagine cât mai corectă asupra a ceea ce se petrece pe plan mondial, european și național în domeniul retrocedării fondului forestier și pentru compararea cu realitatea de la noi, s-au detaliat câteva aspecte privind suprafața fondului forestier și structura acestuia pe categorii de proprietate, evoluția istorică a proprietăților asupra pădurilor din România, prezentându-se și unele statistici referitoare la distribuția suprafeței forestiere pe categorii de proprietari.

Datele care au stat la baza întocmirii acestui material au fost primite, sub semnătura directorilor executivi, de la DTRSV-uri, autorul neavând posibilitatea să le confrunte cu raportările făcute forurilor superioare de către direcțiile silvice, oficiile de cadastru și prefecuri, orice neconcordanță, omisiune sau greșală nefiind din vina celui care a întocmit prezenta lucrare.

## **2. Situația suprafețelor cu păduri la nivel mondial și național**

Una dintre statisticile recente privitoare

la păduri este cea din anul 2000 (ERF 2001<sup>1</sup>) care oferă informații asupra stării și a modificărilor fondului forestier, precum și a suprafețelor cu păduri la nivel mondial.

La ora actuală, pădurile ocupă aproximativ 3.870 milioane de hectare, adică 30 % din suprafața totală a globului. Pădurile tropicale și subtropicale reprezintă 56 % din această suprafață, în timp ce pădurile temperate și boreale au o pondere de 44 %. În privința impactelor și a riscurilor la care sunt supuse, spre deosebire de pădurile din zonele cu climat temperat și boreal, pădurile tropicale se află sub presiunea proceselor de exploatare irațională și deșertificare, ceea ce a determinat o atitudine concertată a organismelor internaționale specializate față de diminuarea rapidă a suprafețelor ocupate de acestea.

Analiza repartiției acestor păduri la nivel mondial, redă o inegală repartiție a pădurilor<sup>2</sup>, ce se menține pe plan național și local:

(i) pe regiuni geografice, dat fiind că două treimi din suprafața forestieră mondială este situată în doar 10 țări: Federația Rusă, Brazilia, Canada, U.S.A., China, Australia, Republica Democratică Congo, Indonezia, Angola și Peru;

(ii) în raport cu densitatea populației, media mondială fiind de 0,6 ha/locuitor. Doar 22 de țări posedă mai mult de trei ha pe cap de locuitor, țări în care regăsim doar 5 % din populația globală - în principal în Federația Rusă și Brazilia. În rest, două treimi din populația mondială trăiește în țări cu un procent sub 0,5 ha/locuitor, mai ales în țările suprapopulate din Asia și Europa;

(iii) în parte, o inegalitate a repartizării în raport cu dezvoltarea economică, în țările industrializate găsindu-se circa 48 % din păduri, țările în curs de dezvoltare deținând un procent de 52 %. În plus, în țările dezvoltate procentul de pădure este în

creștere, prin sporirea suprafețelor împădurite, în timp ce țările aflate în curs de dezvoltare sunt afectate, în cele mai multe cazuri, de procese de despădurire.

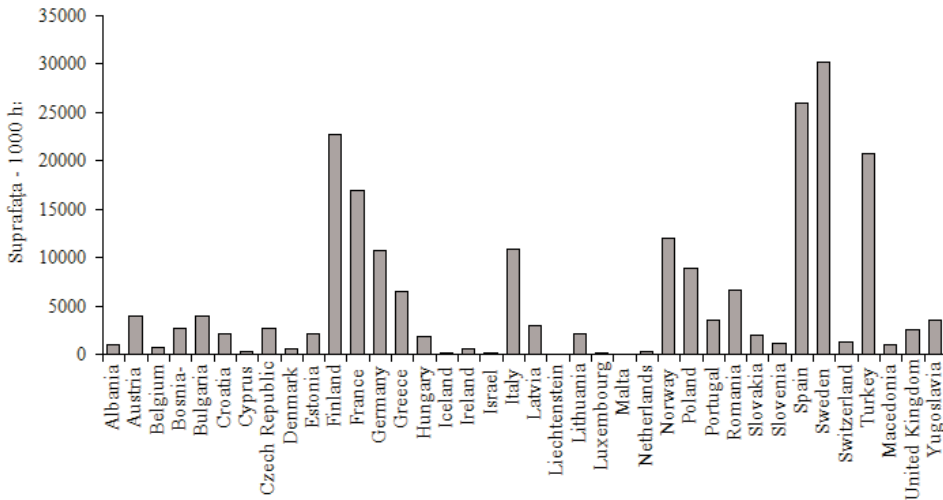
Suprafața totală a fondului forestier național - la nivelul anului 2004 - este de 6.368.066 ha, România situându-se pe locul 10 în Europa (fig. 1), ponderea pădurilor fiind însă mai mică în comparație cu alte țări europene cu climă temperată (30-34 %).

România a avut în trecutul îndepărtat mult mai multe păduri, peste 79 % din teritoriu fiind acoperit cu vegetație lemnoasă. Dacă astăzi numai 26,7 % din suprafața țării reprezintă fondul funciar forestier, aceasta obligă la recunoașterea faptului că România prezintă un deficit real de păduri destul de mare. În ultimele secole, ca urmare a defrișărilor, au dispărut cel puțin 5.000.000 ha de pădure, în intervalul 1829-1922 fiind defrișate 3.000.000 ha, iar în perioada 1920-1929 dispărând 1.200.000 ha (fig. 2). Cele mai puternice despăduriri s-au produs în zona de câmpie și de deal, unde procentul de împădurire a scăzut sub 7 %, respectiv 27 %.

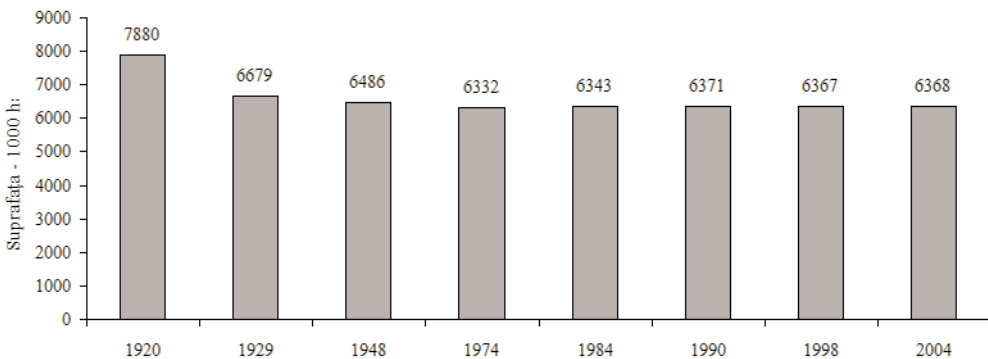
Inegala amplasare a resurselor forestiere se remarcă și la nivel național (fig. 3), existând județe "forestiere" (Suceava, Vâlcea, Neamț, Caraș-Severin, Maramureș), în care ponderea pădurilor este de 40-50 % din suprafața județului și județe lipsite, practic, de păduri, cu procente de 3-5% din totalul suprafeței județului (Constanța, Călărași, Teleorman, Ialomița).

## 2.1. Repartiția pe forme de proprietate

Datele prezentate de FAO<sup>3</sup>, la nivelul anului 2000, pentru țările temperate și boreale arată că pădurile aflate în proprietate particulară ocupă 437 milioane ha, reprezentând 18 % din suprafața totală.



**Fig. 1.** Suprafața fondului forestier în țările din Europa la nivelul anului 2000 (fără țările din CSI) Sursa: TBFRA, 2000  
Forested area in Europe - year 2000



**Fig. 2.** Dinamica suprafeței fondului forestier la nivel național (Surse: Agenda forestieră, ediția 1941; Statistica fondului forestier, 1948; Inventarele fondului forestier, 1974 și 1984; Anuarul statistic 1990 și 1998; Date proprii centralizate la nivel de D.T.R.S.V. la 31.10.2004)  
Dynamics of the Romanian forested area

Așa cum se observă în figura 4, ponderea cea mai importantă a pădurilor aflate în proprietatea publică o au statele din fosta Uniune Sovietică, urmate de statele din America de Nord (în special Canada, cu peste 90 % proprietate publică).

La nivel european, aproximativ 96 milioane ha, reprezentând 55 % suprafața cu păduri, sunt în proprietate privată; ponderea

proprietății private în țările Europei de Vest depășește 66 %, iar în țările Europei de Nord depășește 75 % (fig. 5). Portugalia are cea mai ridicată pondere a proprietății private (93 %), urmată de Norvegia, Suedia și Austria. Aceste state, împreună cu Japonia și SUA, diferă de restul țărilor în care statul deține ponderea principală asupra proprietății pădurilor.



Fig. 3. Suprafața fondului forestier (ha), pe județe, la data de 31.10.2004  
Surface of the forested area on counties - 31.10.2004

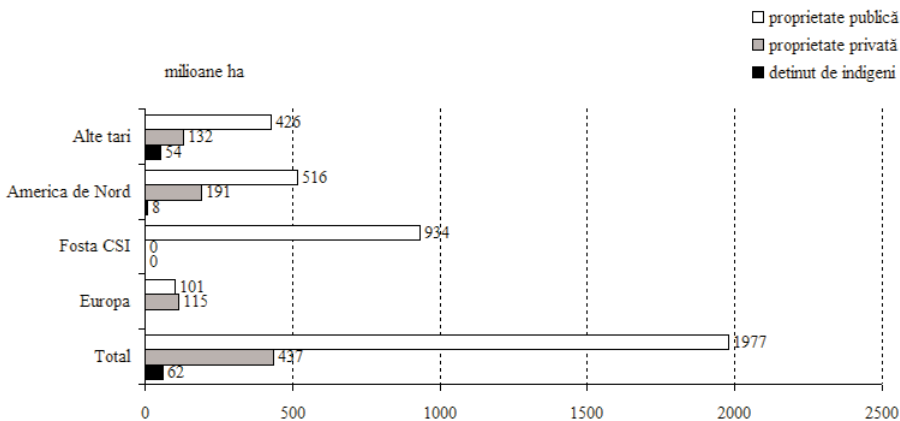


Fig. 4. Repartiția fondului forestier în țările temperate și boreale pe forme de proprietate  
Forested area in temperate and boreal zones, according with the property form

Dintre țările cu economie de piață, proprietatea privată asupra pădurilor este relativ redusă în Cipru, Grecia, Israel, Liechtenstein, în timp ce în Turcia ponderea tipului de proprietate este aproape integrală de stat.

Structura proprietății private forestiere a suferit modificări în țările Europei Centrale

și de Est datorită faptului că, după cel de al doilea război mondial, multe proprietăți forestiere au fost naționalizate. În anumite țări (Polonia, Slovenia), proprietatea privată asupra pădurilor a continuat să existe, chiar dacă într-o proporție mai redusă și supusă unor reglementări stricte. În majoritatea țărilor foste comuniste, proprietatea

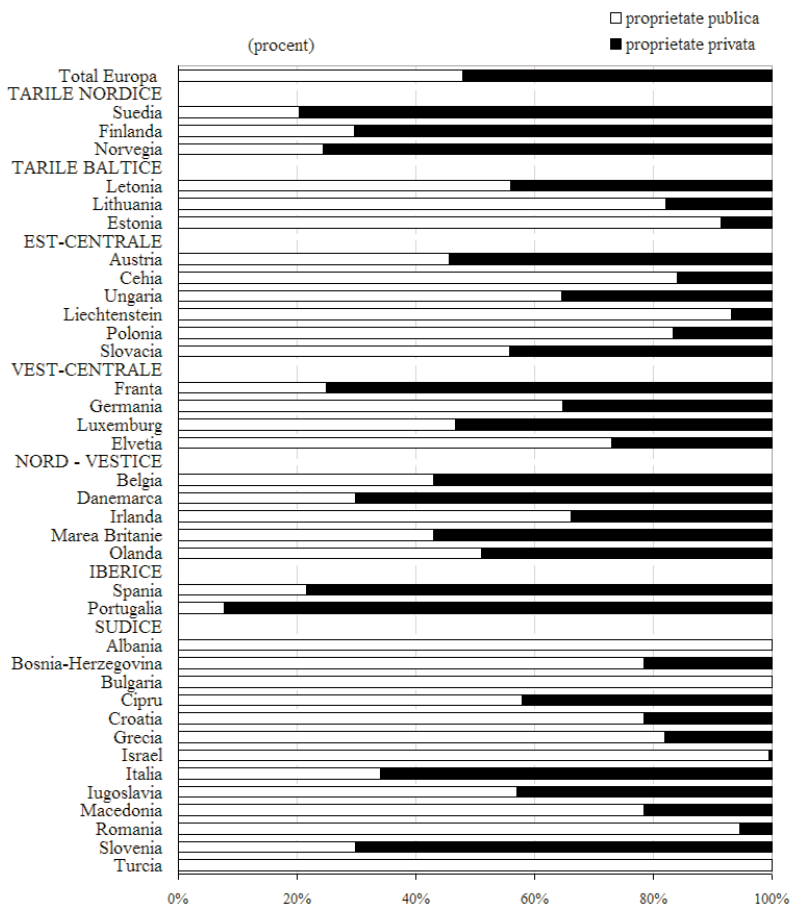


Fig. 5. Repartiția pădurilor din țările Europei pe forme de proprietate (fără țările din fostul CSI) Sursa: TBFRA, 2000

Distribution of forests in European countries, according with the property form

particulară a dispărut, la momentul actual existând încă state în care proprietatea asupra pădurilor este integrală de stat. Pentru țările aflate în tranziție spre economia de piață, în momentul de față procesul de retrocedare a pădurilor se află în diferite faze (fig. 6).

Ponderea proprietății publice rămâne importantă în majoritatea țărilor aflate în tranziție, deși înainte de naționalizare procentul acesteia era redus. Doar în cazul Sloveniei și al Letoniei, proporția pădurilor publice se va diminua, comparativ cu situația dinaintea intrării în blocul comunist.

Bouriaud (2002) explică creșterea ponderii fondului forestier proprietate publică în țările care au declanșat restituirea proprietății private prin : (i) creșterea suprafeței fondului forestier în perioada comunistă (Letonia, Estonia, Lituania, Polonia, Ungaria); (ii) nerestituirea anumitor categorii de păduri private (ale instituțiilor, ale foștilor regi, ale bisericilor, ale persoanelor care și-au pierdut naționalitatea), aici putându-se menționa situația Bulgariei, Slovaciei și a României.

Pentru țara noastră, ponderea pădurilor publice, previzibilă ca urmare a aplicării

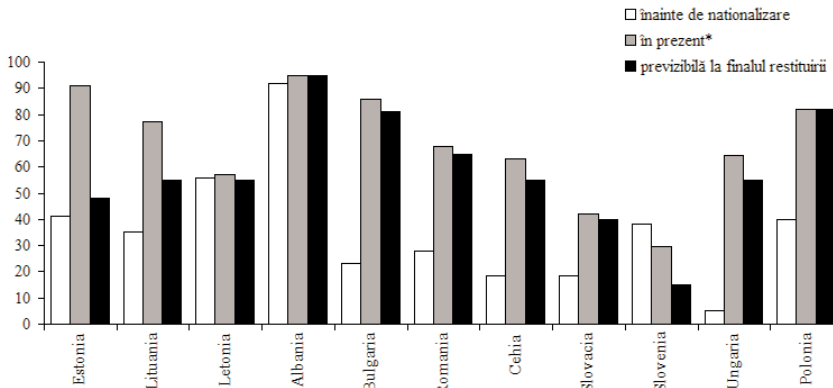


Fig. 6. Proportia proprietății publice înainte de naționalizare și după restituire (la nivelul anilor 2000-2002

Sursa: Bouriaud, 2002<sup>4</sup>

Proportion of the public forest property before nationalisation and after retrocession (in 2000-2002)

integrale a legilor de retrocedare, este scăzută, comparativ cu țări care înainte de naționalizare aveau ponderi similare sau mai scăzute ale proprietății de stat (Cehia, Bulgaria, Ungaria, Polonia, Lituania, Estonia).

### 3. Evoluția istorică a proprietății pădurilor în România

În continuare, se vor prezenta unele considerații cu privire la modalitățile istorice de apariție a proprietății private asupra pădurilor și care urmăresc o ilustrare a legi-timității proprietății forestiere individuale, precum și evoluția statistică a formelor de proprietate la nivelul pădurilor din România.

#### 3.1. Considerații cu privire la evoluția dreptului de proprietate

Regimul juridic al proprietății forestiere a urmat evoluția regimului economic al dreptului cu privire la bunuri, a cărui tendință generală a fost aceea de apropiere prin constituirea unor drepturi individuale asu-

pra bunurilor la origine comune sau neaparținând nimănui. Motivația apropierei individuale a constituit-o dintotdeauna valoarea economică intrinsecă sau potențială a bunului. Terenurile forestiere cunosc, la origini, o altă evoluție a formelor de apropiere individuală, datorită suprafeței mari acoperite de păduri, a imposibilității tehnice de transformare a pădurilor în vederea producerii unor valori economice de schimb și, nu în ultimul rând, datorită structurii cererii de produse forestiere ce viza mai degrabă produsele accesorii și lemnul pentru folosințe locale.

##### 3.1.1. Regimul pădurilor de la res nullius la res nobillus

Considerațiile referitoare la regimul de proprietate asupra pădurilor pornesc de la perioada apariției primelor acte scrise cu privire la păduri și a primelor legiului silvice. Atitudinea socială cu privire la păduri are însă rădăcini adânci în timp, pornind chiar de la sistemul juridic roman. Pădurile neimpozabile, deci neaducătoare de venit, erau clasificate sub denumirea de "res nullius" (ale nimănui), fără ca

aceasta să împiedice formularea de pretenții de către stat în momentul în care s-ar fi găsit o posibilitate de valorificare a acestei categorii de păduri. Odată cu creșterea puterii economice a unor conducători, prin supunere militară forțată și prin instituirea unui sistem de vasalitate, au apărut marii proprietari de pământuri, iar pădurile, deși majoritatea libere de orice restricții, încep a fi considerate “res nobillus”, statut consolidat odată cu introducerea dijmei din produsele forestiere recoltate.

### **3.1.2. Teoria domeniului comun ca punct de plecare în constituirea proprietății individuale**

Domeniul comun a servit la constituirea proprietății privilegiate pentru aristocrațiile războinice sau teocratice, unde șeful devine singurul proprietar al vieții și bunurilor sușilor săi, devenind astfel proprietarul domeniului comun, asupra căruia nu avea la început decât administrarea. Dreptul de proprietate asupra pădurilor se transformă într-o proprietate vremelnică sau viageră, după interesele nobilului sau ale boierului, rezultatul fiind apariția unei categorii sociale noi - proprietarii de plin drept ai terenurilor fo-restiere - ale căror drepturi se consolidează sub două modalități: cea a proprietății directe asupra pădurilor și cea a privilegiilor, aceste drepturi fiind diferite, după cum proprietarii de păduri fac parte din clasa boierimii vechi, “boierimea pământului”, sau din clasa “boierimii de slujbe”, apărută odată cu ierarhizarea socială statală și înzestrarea cu proprietăți funciare pe calea daniilor domnești.

### **3.1.3. Constituirea dreptului de proprietate asupra pădurilor prin danii domnești.**

Donația stă la baza formării marii proprietăți boierești și mănăstirești. Se formează, prin aceste donații, ierarhii funciare feudale, apare “boierimea de slujbe”, ale cărei proprietăți sunt constituite ca urmare a daniilor domnești, decade vechea boierime prin sărăcire și prin înglobarea ei în rândul țăranilor liberi, se îngrădește folosința liberă asupra pădurilor proprietate a obștilor moșnenești sau răzeșești. Tot prin danii de sorginte domnească sau boierească, prin cumpărări și numeroase abuzuri, crește și proprietatea forestieră mănăstirească, care fiind protejată puternic de stat și valorificându-și dubla putere de coerciție - legală și religioasă - atinge suprafața maximă.

### **3.1.4. Dreptul de pădure al țăranilor de pe moșiile boierești**

Corespunzător nevoilor lor, țăranii de pe moși beneficiau de produsele pădurii în virtutea unui drept strămoșesc de folosință, ca proprietari imperfecti sau ca proprietari deplin după achitarea dijmei. Cert este că, deși se bucurau pe deplin, ca uzufructuari, de toate drepturile asupra porțiunilor defrișate, cu excepția dreptului de a le înstrăina, în privința folosinței pădurilor drepturile lor erau puternic limitate. Dacă la început ei dețineau dreptul de lemnărit, de pășunat, de culegere a ghindei, de tăiere de frunze și lăstari, de recoltare a ierbii, prin legi succesive se ajunge la o excesivă îngrădire a acestor privilegii. Lipsa de lemn se face simțită din ce în ce mai mult, ceea ce impune un regim de interdicție a folosinței pădurilor, regim consolidat juridic printr-o serie de legi ce restrâng din ce în ce mai mult dreptul de lemnărit și pășunat, dreptul la folosirea uscăturilor din pădurile zonei de câmpie etc. Toate acestea se concretizează prin apariția Codului Silvic din anul 1881,

care anulează servituțile sătenilor la uscături și pășunat și care consacră proprietatea absolută a boierilor asupra pădurii.

### 3.1.5. Perpetuarea proprietății comune a țăranilor liberi

Codul Silvic din 1910, pornind la tratarea problemei proprietății forestiere în devălmășie, consacră un capitol întreg ce se aplică “numai cetelor de moșneni și răzeși, cunoscute la noi sub acest nume”, capitol în care se vede clar confuzia legii cu privire la forma de proprietate a pădurilor aparținând moșnenilor și răzeșilor. Deși recunoaște caracterul de proprietate devălmășă al locuitorilor unei obști, codul încearcă rezolvarea conflictelor rezultate din necunoașterea drepturilor individuale pe calea atribuirii de cote părți indivize. Acest cod silvic destramă proprietățile moșnenești, pulveri-zându-le în sute de mii de proprietăți individuale, înregistrându-se o trecere de la dreptul de proprietate devălmăș, conferit de calitatea de membru al obștii, la un drept de proprietate individual, necondiționat de calitatea persoanei, de natură contractuală (care are la bază fie un contract de vânzare cumpărare, fie un contract de succesiune ereditară).

### 3.1.6. Regimul juridic special al unor categorii de păduri

Ca urmare a unor particularități de natură socială, economică și politică, regimul juridic al pădurilor din diferite regiuni ale țării a înregistrat o serie de situații particulare: (i) aservirea pădurilor către topitoriile de aur și exploatările miniere, în acest context găsindu-și explicația existenței unor “proprietari de

păduri” de genul Uzinelor Miniere Reșița; (ii) constituirea averilor imperiale și a fondului religios, în acest context constituindu-se Fondul Religios Ortodox al Pădurilor din Bucovina, care se va bucura de o administrare autonomă; (iii) constituirea Fondului Grăni-ceresc, creându-se astfel regimentele grăni-cerești Năsăud, Sibiu și Orlat.

Din datele prezentate mai sus rezultă că evoluția regimului de proprietate a înregistrat, într-o primă etapă, trei tendințe: (i) de transformare a proprietății tribale colective în proprietate familială ereditară; (ii) de perpetuare a pădurilor în folosință comună; (iii) de acaparare a terenurilor forestiere.

În a doua etapă, are loc creșterea pe diverse căi a proprietății individuale private, precum și a celei domnești, în paralel cu destrămarea proprietății colective și pierderea independenței țăranilor liberi. O formă de stăpânire a pădurilor cu o continuitate deosebită și cu caractere specifice - proprietatea devălmășă a satelor de moșneni și răzeși - poate fi considerată ca un punct de referință în explicarea unor atitudini sociale cu privire la păduri. Odată cu definirea unor noi forme de proprietate individuală, se urmărește absolutizarea dreptului de proprietate și scoaterea terenurilor forestiere de sub regimul diferitelor servituți, a căror presiune socială se face simțită până în prezent.

### 3.2. Statistici referitoare la distribuția suprafeței forestiere pe categorii de proprietari

Trebuie de remarcat faptul că, de-a lungul timpului, nu a existat o situație cadastrală precisă, determinările din trecut fiind destul de aproximative. Structura fondului forestier pe categorii de proprietari

pentru teritoriul Regatului, la nivelul anului 1887, este prezentată în tabelul 1. Din aceste date centralizate, după aplicarea legii rurale din 1864, rezultă că proprietatea boierească deținea majoritatea terenurilor forestiere, urmată de cea a statului și a domeniului coroanei.

Structura fondului forestier pe categorii de proprietari, la nivelul anului 1900, pentru același teritoriul, este prezentată în tabelul 2. Din datele prezentate rezultă că proprietatea particulară deținea majoritatea terenurilor forestiere, urmată de cea a statului.

La nivelul anului 1929 existau instituții cu administrații proprii, după cum urmează: (i) Fondul Bisericesc Ortodox din Bucovina, cu 229.905 ha; (ii) Fondul Grăniceresc Năsăud (Bistrița), cu 108.000 ha; (iii) Comunitatea de avere Caransebeș, cu 197.138 ha; (iv) Uzinele și Domeniile Reșița, cu 129.740 ha; (v) Eforia Spitalelor Civile București, cu 58.992 ha; (vi)

Epitropia Sfântului Spiridon Iași, cu 21.588 ha; (vii) Municipiul Brașov, cu 15.000 ha. Totalul deținut de acestea era de 760.363 ha.

Structura proprietății forestiere din România în perioada anilor 1929 și 1941 este prezentată în tabelul 3. Din aceste date se poate observa că statul nu mai deținea majoritatea decât în Basarabia, iar proprietățile particulare erau foarte bine reprezentate în celelalte provincii.

La nivelul anului 1947, structura fondului forestier pe categorii de proprietate, este cea din tabelul 4. La această dată, mai existau instituții cu administrație proprie, după cum urmează: (i) Eforia Spitalelor Civile, cu 58.992 ha; (ii) Fondul Bisericesc din Bucovina, cu 229.905 ha; (iii) Uzinele Domeniului Minier Reșița, cu 129.740 ha; (iv) Comunitatea de Avere din Caransebeș, cu 197.138 ha; (v) Fondul Grăniceresc din Năsăud, cu 108.000 ha. Suprafața totală aferentă era de 723.775 ha.

Din datele prezentate mai sus rezultă că,

**Tabelul 1.** Repartiția domeniului forestier pe categorii de proprietari, la nivelul anului 1887. Sursa: Sta mațian, 1887

Distribution of the forests according with the property type, year 1887

Nr. crt.	Categoria de proprietari	Domeniul forestier	
		ha	%
1.	Particulari (moșii boierești)	1.100.000	54,5
2.	Stat și Domeniul Coroanei	800.000	39,6
3.	Răzeși și moșneni	20.000	1,0
4.	Comune și stabilimente publice	100.000	4,9
	<b>Total Regatul României</b>	<b>2.020.000</b>	<b>100</b>

**Tabelul 2.** Repartiția domeniului forestier pe categorii de proprietari, la nivelul anului 1900. Sursa: Ministerul Agriculturii, Comerțului, Industriilor și Domeniului, 1900

Distribution of the forests according with the property type, year 1900

Nr. crt.	Categoria de proprietari	Domeniul forestier	
		ha	%
1.	Pădurile statului	1.085.033	39,1
2.	Pădurile Domeniului Coroanei	70.181	2,5
3.	Pădurile comunelor și ale stabilimentelor publice	125.986	4,6
4.	Pădurile particularilor	1.492.844	53,8
	<b>Total Regatul României</b>	<b>2.774.048</b>	<b>100</b>

**Tabelul 3.** Structura proprietății forestiere din România în perioada anilor 1929 și 1941. Sursa: Agenda forestieră (Stinghe și Sburan, 1941)/Distribution of the forests according with the property type, years 1929, 1941

Natura proprietății	România 1929		Vechiul Regat 1929		Transilvania 1929		Bucovina 1929		Basarabia 1929		România 1941	
	mii ha	%	mii ha	%	mii ha	%	mii ha	%	mii ha	%	mii ha	%
1. STAT	1965	30,4	1113	44,2	659	20,1	13	2,9	180	90,0	1519	33,4
a) pădurile statului	1904	29,5	1052	41,8	659	20,1	13	2,9	180	90,0	1458	32,1
b) domeniile coroanei	61	0,9	61	2,4							61	1,3
2. COMUNE- INSTITUȚII	1308	20,3	133	5,2	908	27,6	265	58,9	3	1,5	925	20,4
a) comune	746	11,6			716	21,7	33	7,3			433	9,5
b) instituții de binefacere	132	2,0	132	5,2							132	3,0
c) instituții de cultură	301	4,7			66	2,0	232	51,6	3	1,5	240	5,3
d) instituții private	129	2,0			129	3,9					120	2,6
3. COLECȚII- VITĂȚI	1309	20,3	455	18,1	832	25,4	22	4,9			914	20,1
a) composesorate	651	10,1			636	19,4	15	3,3			258	5,7
b) comunități	196	3,0			196	6,0					196	4,3
c) moșneni	462	7,2	455	18,1			7	1,6			460	10,1
4. PARTICULARI	1867	29,0	817	32,5	883	26,9	150	33,3	17	8,5	1193	26,1
TOTAL:	6449	100	2517	100	3282	100	450	100	200	100	4551	100

**Tabelul 4.** Structura proprietății forestiere în România la nivelul anului 1947. Sursa: statistică citată de Dissescu (1997)/Distribution of the forests according with the property type, year 1947

Nr. crt.	Natura proprietății	Domeniul forestier	
		ha	%
1.	Păduri de stat, din care:	1.878.723	28,0
1.1.	CAPS	1.718.505	91,52
1.2.	Domeniul Coroanei	74.244	3,96
1.3.	Casa regală	65.647	3,44
1.4.	Ministerul Agriculturii	12.643	0,67
1.5.	M. Economiei Naționale	4.946	0,26
1.6.	M. Educației Naționale	34	
1.7.	M. Artelor	27	
1.8.	M. Apărării Naționale	1.121	0,06
1.9.	M. Lucrărilor Publice	267	0,01
1.10.	M. Minelor și Petrolului	853	0,05
1.11.	M. Cooperăției	146	0,01
1.12.	M. Muncii	290	0,02
2.	Pădurile persoanelor juridice, din care:	3.310.491	49,4
2.1.	Instituții de interes public, din care:	400.948	12,11
2.1.1.	Academii, eforii, fundații	123.421	3,73
2.1.2.	Biserici, mănăstiri, fond bisericesc	261.821	7,91
2.1.3.	Școli, casa școalelor	15.706	0,47
2.2.	Bănci, industrii, întreprinderi comerciale	166.451	5,00
2.3.	Instituții de drept privat, din care:	2.743.092	82,86
2.3.1.	Comunități de avere	279.917	8,46
2.3.2.	Comune, județe	1.412.972	42,69
2.3.3.	Composesorate	630.448	19,04
2.3.4.	Obștii de moșneni	365.302	11,03
2.3.5.	Alte obștii	54.453	1,64
3.	Pădurile persoanelor particulare	1.514.486	22,6
	TOTAL GENERAL	6.704.486	100

înainte de naționalizarea pădurilor din anul 1948, statul deținea în proprietate doar 28,0 % din suprafața fondului forestier al țării, persoanele juridice - 49,4 % (în acest procent erau introduse atât pădurile comunale - 21,1 %, cât și composesoratele - 9,4 % și obștiile de moșneni - 5,4%), în timp ce persoanele fizice dețineau 22,6 %.

Pădurile persoanelor particulare erau deținute de un număr de 494.986 de proprietari, revenind în medie 3,1 ha/propietar, ponderea cea mai mare (95,5 % din proprietari) având-o cei cu suprafața cuprinsă între 0,25 și 5,0 ha (aceștia dețineau 32,0 % din suprafață). Perioada de după 1989 a readus în discuție restituirea dreptului de proprietate asupra pădurilor pentru suprafețele naționalizate în 1948. Evoluția aplicării celor două legi ale retrocedării este prezentată sintetic în figura

7 și va fi detaliată în capitolul următor.

După cum se observă din această figură, procentul de restituire a devenit din ce în ce mai ridicat în perioada 2001-2004; ponderea suprafețelor retrocedate a crescut cu 77 % în anul 2001 comparativ cu 2000, cu 96 % în 2002 comparativ cu 2001, în 2004 ponderea suprafețelor retrocedate fiind de 4,12 ori mai mare decât în anul 2000.

#### 4. Stadiul actual de aplicare a legilor retrocedării la păduri

Repariția în țara noastră după aproape o jumătate de secol, a categoriei de proprietate privată asupra pădurilor, neînsoțită de definirea unui cadru legislativ corespunzător, a condus la manifestări sociale individuale sau de grup, cu efecte

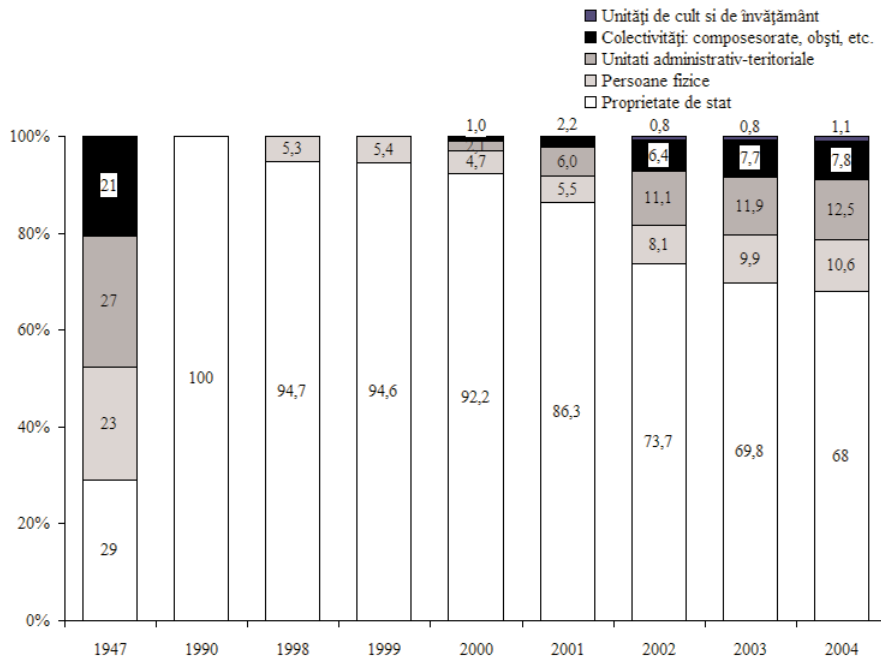


Fig. 7. Distribuției suprafeței fondului forestier în raport cu natura proprietății. Surse: Statistica fondului forestier, 1948; Anuarul statistic 1990-2003; Date proprii centralizate la nivel de D.T.R.S.C. la 31.10.2004

Dynamics of the forests according with the property type - 31.10.2004

negative mai ales asupra conservării fondului forestier.

#### 4.1. Stadiul aplicării Legii nr. 18/1991

Fondul forestier al României a cunoscut, după aproape cinci decenii, o primă mutație sub aspectul structurii proprietății, determinată de aplicarea dispozițiilor Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar. Până la apariția acestei legi, proprietatea asupra pădurilor aparținea exclusiv statului, pentru ca, ulterior, conform dispozițiilor sale, foștii proprietari de pădure sau moștenitorii legali ai acestora - persoane fizice - să poată dobândi în proprietate o suprafață de până la 1 ha pădure de proprietar deposedat.

Dobândirea dreptului de proprietate a fost prevăzută de art. 41 din Legea nr. 18/1991 astfel: “terenurile cu vegetație forestieră, păduri, zăvoaie, tufărișuri, pășuni împădurite, care au aparținut persoanelor fizice și care, prin efectul unor legi speciale, au fost trecute în proprietatea statului, se restituie, la cere-re, foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, într-o suprafață egală cu cea trecută în proprietatea statului, dar nu mai mult de 1 ha”.

Până în prezent, la nivel național s-a validat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 18/1991, o suprafață de 362.335 ha, ceea ce reprezintă 5,7 % din suprafața fondului forestier național, fiind puse în posesie 342.606 ha (5,4 % din suprafața fondului forestier național) emise titluri de proprietate pentru 310.472 ha (4,9 % din suprafața fondului forestier național).

Procesul de punere în posesie a suprafețelor cu vegetație forestieră în baza Legii nr. 18/1991 este definitiv în județele Covasna, Sibiu, Prahova, Brăila, Buzău, Constan-

ța, Tulcea, Bistrița-Năsăud, Neamț, Bihor, Sălaj, Satu Mare, Arad, Hunedoara, Timiș și Dolj, rămăneri mari în urmă fiind înregistrate în județele Gorj (34,3 %), Brașov (86,3 %), Călărași (82,4 %), și Caraș-Severin (80,2 %), la nivelul întregii țări acest procent fiind de 94,6 %.

Se constată că, la emiterea titlurilor de proprietate, față de suprafața pusă în posesie, sunt județe care au definitivat acest lucru (Brașov, Covasna, Sibiu, Brăila, Buzău, Galați, Tulcea, Alba, Bistrița-Năsăud, Cluj, Neamț, Bihor, Maramureș, Arad, Caraș-Severin, și Gorj), întâzieri mari înregistrându-se la județele Constanța (77,8 %), Vrancea (88,9 %), Mureș (36,7 %), Bacău (81,4 %), Botoșani (47,9 %), Iași (62,2 %), Suceava (81,8 %), Vaslui (76,0 %), Satu Mare (66,3 %) Dolj (80,3 %), Olt (80,2 %) și Vâlcea (85,4 %), la nivelul întregii țări acest procent fiind de 90,6 %.

Față de suprafața validată pe țară s-au emis doar 85,7 % din titluri de proprietate.

#### 4.2. Stadiul aplicării Legii nr. 1/2000

Așa după cum s-a arătat și în subcapitolul 4.1, o primă schimbare sub aspectul structurii proprietății asupra pădurilor a fost determinată de aplicarea dispozițiilor art. 41 din Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar. A doua o reprezintă apariția Legii nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii nr. 18/1991, care stipulează posibilitatea dobândirii dreptului de proprietate nu numai pentru persoanele fizice, ci și pentru o categorie mai largă de persoane juridice, lege care a rămas doar cu rol de evidență funciară.

Dreptului de proprietate asupra pădurilor i se aduc noi modificări prin Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a

celor forestiere, modificată și completată prin O.U.G. nr. 102/2001, aprobată, la rândul ei, prin Legea nr. 400/2002. Această lege prevede reconstituirea dreptului de proprietate pentru persoanele fizice în limita a 10 ha, cumulată cu ceea ce a primit la Legea nr. 18/1991, iar pentru formele asociative în limita a maximum 20 ha de fiecare titular deposedat; pentru unitățile de învățământ și de cult, suprafața maximă a fost de 30 de ha, iar pentru unitățile administrativ-teritoriale, în limita suprafețelor avute în proprietate.

Până în prezent, la nivel național s-a validat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1/2000, o suprafață de 1.902.275 ha (19,8 % la persoane fizice, 32,1 % la forme asociative, 4,1 % la unități de cult și învățământ și 44,0 % la unități administrativ teritoriale), ceea ce reprezintă 29,9 % din suprafața fondului forestier național, s-au pus în posesie 1.697.311 ha (19,6 % la persoane fizice, 29,4 % la forme asociative, 4,1 % la unități de cult și învățământ și 46,9 % la unități administrativ teritoriale), ceea ce reprezintă 26,7 % din suprafața fondului forestier național și s-au emis titluri de proprietate pentru 1.402.990 ha (20,2 % la persoane fizice, 30,7 % la forme asociative, 4,4 % la unități de cult și învățământ, 44,7 % la unități administrativ teritoriale), ceea ce reprezintă 22,0 % din suprafața fondului forestier național.

Procesul de punere în posesie a suprafețelor cu vegetație forestieră în baza Legii nr. 1/2000 este definitivat în județele Teleorman, Constanța, Galați, Tulcea, Botoșani și Timiș, rămăneri mari în urmă fiind în județele Călărași (60,0 %), Cluj (67,3 %), Caraș-Severin (23,2 %), Dolj (43,9 %) și Gorj (69,0 %), la nivel național acest procent fiind de 89,2 % (88,6 % la persoane fizice, 81,4 % la forme asociative, 90,3 % la unități de cult și 95,1 % la unități administrativ teritoriale).

Se constată faptul că, la emiterea titlurilor de proprietate, față de suprafața pusă în posesie, sunt județe care au definitivat acest lucru (Sibiu, Constanța, Caraș-Severin, Dolj și Mehedinți), rămăneri mari în urmă fiind înregistrate în județele Brăila (28,7 %), Buzău (55,5 %), Bacău (51,9 %), Iași (47,9 %), Bihor (56,8 %), Satu Mare (57,6 %), Arad (66,6 %), și Hunedoara (28,5 %), la nivel național acest procent fiind de 82,7 % (85,2 % la persoane fizice, 86,4 % la forme asociative, 89,0 % la unități de cult și 78,7 la unități administrativ teritoriale).

Pentru suprafețele validate, s-au emis 73,8 % titluri de proprietate (75,4 % la persoane fizice, 70,4 % la forme asociative, 80,3 % la unități de cult și 74,9 % la unități administrativ teritoriale).

## 5. Situația terenurilor despădurite în pădurile proprietate privată

Marele silvicultor Marin Drăcea atrăgea atenția la conferința amintită în motto-ul lucrării, ținută sub auspiciile Ateneului Român că “despădurirea este deci sărăcie, nesiguranță și discredit moral și material. Despădurirea este expresia cea mai clară a lipsei de prevedere a ființei omenești” și adăuga faptul că “popoarele se judecă între ele după respectul pe care îl au față de propriul lor pământ și ca atare, față de pavăza cea mai sigură a acestuia, pădurea”.

Din păcate, la noi în țară, imediat după apariția Legii nr. 18/1991, pe fondul unui vid legislativ acut, a unei sărăcii din ce în ce mai accentuate, a lipsei unui simț real al proprietății și a nesiguranței zilei de mâine, noii proprietari de păduri s-au năpustit asupra acestora, defrișând abuziv mii de hectare, pe care nu le-au mai împădurit,

multe din ele fiind deja transformate în pășuni împădurite, fără nici o aprobare legală. Pe bună dreptate, se poate spune că “naturalul” s-a confruntat cu “economicul” și că, din nevoia crescândă de cât mai mult lemn ce se transformă în bani, ultimul a câștigat, ajungându-se la mari dezechilibre ecologice care, nu de puține ori, au produs mari pagube materiale și chiar umane.

Pe fondul acestor probleme, destul de târziu, a apărut Legea nr. 26/1996 - Codul Silvic - care definește pentru prima dată, într-un articol distinct, noțiunea de regim silvic, căruia îi este supus fondul forestier național proprietate publică și privată și care constituie un bun de interes național. Art. 9, al. 2 din această lege arată că “regimul silvic constituie un sistem de norme tehnice silvice, economice și juridice privind amenajarea, cultura, exploatarea, protecția și paza acestui fond, având ca finalitate asigurarea gospodăririi durabile a ecosistemelor forestiere”.

### **5.1. Suprafața despădurită din pădurile predate la Legea nr. 18/1991**

Suprafața despădurită din pădurile predate la Legea nr. 18/1991 este de 28.085 ha ceea ce reprezintă 8,2 % din suprafața predată efectiv, din care 6,4 % provine din doborâturi de vânt și 93,6 % provine din defrișări abuzive, județele cu cele mai mari suprafețe despădurite fiind județele Suceava (19,3 % din suprafața total defrișată), Dolj (18,6 %), Galați (8,3 %), Bacău (7,5 %), Mehedinți (5,8 %), Neamț (5,3 %), Harghita (5,3 %) și Vrancea (5,0 %).

Din suprafața total defrișată s-au regenerat, până în prezent 14.656 ha (52,2 % din această suprafață), din care 99,2 % pe cale naturală și doar 0,8 % pe cale artificială, ceea

ce denotă că natura și-a făcut și de data aceasta datoria, salvând 51,8 % din suprafața despădurită. Cele mai mari suprafețe au fost regenerare în județele Dolj (93,1 %), Galați (99,1 %), Mehedinți (91,1 %) și Suceava (24,8 %).

Suprafața ce urmează a fi împădurită este de 13.773 ha (47,8 % din suprafața total defrișată), județele cu cele mai mari suprafețe fiind județele Suceava (75,2 %), Bacău (92,9 %), Neamț (93,9 %), Harghita (77,0 %), Teleorman (100 %) și Dâmbovița (80,3 %).

Există o suprafață de 64.768 ha de pădure brăcuită, care reprezintă 18,9 % din ce s-a predat la Legea nr. 18/1991, județele cu cele mai mari suprafețe fiind Bacău (89,7 % din suprafața predată), Vaslui (94,9 %) Suceava (54,1 %), Iași (48,3 %), Neamț (86,2 %), Harghita (23,5 %), Călărași (41,8 %), și Ilfov + municipiul București (32,3 %).

Rezultă o suprafață de 92.853 ha, ce reprezintă 27,1 % din suprafața predată la Legea nr. 18/1991, care nu-și mai exercită rolul ecologic, antierozional și de protecție a solului.

### **5.2. Suprafața despădurită din pădurile predate la Legea nr. 1/2000**

Așa după cum am arătat în subcapitolul anterior, apariția Legii nr. 18/1991 - fără însă a asigura un cadru legal adecvat pentru gospodărirea, în regim silvic, a acestor suprafețe cum ar fi legile ce definesc contravențiile silvice, regimul silvic, administrarea fondului forestier proprietate publică și privată precum și statutul personalului silvic - a dus la defrișarea și brăcuirea a peste un sfert din aceste păduri, producând un dezechilibru ecologic enorm, conceptul de dezvoltare durabilă al acestora fiind compromis din start.

Odată cu apariția noului cod silvic aprobat prin Legea nr. 26/1996, se introduc conceptele de fond forestier proprietate publică și fond forestier proprietate privată, în care la art. 70 se prevede: "Deținătorii de păduri proprietate privată au obligația să asigure paza acestora împotriva tăierilor ilegale de arbori, distrugerilor de semințiș, incendiilor, furturilor, pășunatului neautorizat, precum și altor fapte păgubitoare", iar la art. 67, alin. 1 și 2 se prevede: "proprietarii fondului forestier proprietate privată sunt obligați să respecte prevederile amenajamentelor silvice și să asigure permanența pădurii. Regenerarea pădurilor proprietate privată, după tăiere, se va realiza de către proprietari în cel mult 2 ani".

Ținând cont de aceste prevederi legale, la care se adaugă și celelalte pachete de legi care s-au promulgat ulterior, se observă că proprietarii de teren forestier au devenit mai atenți cu propria lor pădure și au început să o îngrijească corespunzător, limitând tăierile la strictul necesar, de foarte puține ori tăind ilegal și defrișând abuziv suprafețele împădurite.

Suprafața defrișată este de 7.521 ha, reprezentând 0,4 % din pădurea predată, din care 45,7 % provine din doborâturi de vânt, iar 44,3 % provine din defrișări abuzive. Din această suprafață, 2.936 ha, adică 39,0 % din suprafața defrișată, este deja regenerată, din care 60,7 % pe cale naturală și 39,3 % pe cale artificială, rămânând de împădurit 4.582 ha, adică 55,7 %. Și suprafața pădurilor brăcuite este mai mică, reprezentând doar 1,8 % din suprafața pusă în po-sesie, adică 30.309 ha.

Din suprafața total defrișată, 47,9 % se află la persoane fizice, 21,6 % la forme asociative, 0,8 % la unități de cult și 29,7 %

la unități administrativ teritoriale.

Ponderea suprafeței de regenerat ce se află la persoane fizice este de 56,0 %, la forme asociative de 18,0 % și la unități administrativ teritoriale de 26,0 %.

## **6. Modul de administrare al pădurilor private**

### **6.1. Stadiul înființării de structuri silvice pentru administrarea pădurilor private**

Codul silvic detaliază, la articolele 10 - 15, administrarea fondului forestier proprietate publică și, la articolul 64, administrarea fondului forestier proprietate privată.

Obligativitatea respectării regimului silvic impune asigurarea administrării pădurilor, indiferent de forma de proprietate asupra acestora, prin personal silvic calificat și autorizat, precum și prin crearea unor structuri organizatorice adecvate pentru îndeplinirea tuturor obligațiilor și prin realizarea lucrărilor de gospodărire necesare.

Odată cu apariția Legii nr. 169/1997 pentru modificarea Legii nr. 18/1991, care lărgeste sfera subiectelor beneficiare ale reconstituirii, ce pot fi grupate în persoane fizice, foștii membri ai formelor asociative de proprietate, instituțiile de învățământ, parohiile, schiturile, mănăstirile, unitățile de cult, și unitățile administrativ teritoriale, respectiv comunele, orașele și municipiile, s-a născut necesitatea de a se constitui structuri proprii de administrare a acestor păduri. Astfel a apărut H.G. nr. 997/1999 pentru aprobarea "Regulamentului privind constituirea, organizarea și funcționarea structurilor silvice proprii, necesare pentru gospodărirea pădurilor proprietate publică a unităților administrativ teritoriale și a celor

proprietate privată”.

Din datele analizate, rezultă că la nivel național există 76 ocoale silvice private, care administrează o suprafață de 727.498,70 ha, ceea ce reprezintă 52,6 % din suprafața predată la unitățile administrativ teritoriale și la persoanele juridice, 35,7 % din suprafața predată ca efect al aplicării legilor retrocedării și 11,4 % din suprafața fondului forestier național. Aceste ocoale silvice sunt localizate pe raza a 18 județe, cele mai multe fiind înființate în județul Bistrița-Năsăud (13) și cele mai puține în Brașov, Cluj, Gorj și Neamț (câte unul în fiecare). De asemenea, există județe unde procentul de administrare al acestor păduri prin structuri proprii este peste 50 %, cum ar fi cele din Covasna (79,3 %), Harghita (58,2 %), Sibiu (55,0 %), Argeș (78,3 %), Dâmbovița (63,1 %), Buzău (77,2 %), Vrancea (75,6 %), Bistrița-Năsăud (92,4 %), Mureș (53,7 %), Iași (65,3 %), Neamț (53,1 %), Arad (72,3 %), Caraș-Severin (58,5 %) și Vâlcea (94,0 %), precum și județe unde acest procent este foarte mic sau chiar nul, cu toate că acestea includ suprafețe apreciabile, de ordinul zecilor de mii de hectare, care s-ar preta la astfel de structuri, cum ar fi cele din Brașov (29,0 %), Alba (36,5 %), Cluj (9,1 %), Suceava (16,1 %), Maramureș (3,1 %), Sălaj (35,1 %), Satu Mare, Hunedoara și Timiș nu au nici o structură proprie.

Din cele relatate mai sus, rezultă clar tendința actualilor proprietari de a-și forma structuri de administrare proprii, renunțând din de în ce mai ușor la contractele de administrare încheiate cu direcțiile silvice din subordinea R.N.P. - Romsilva.

## 6.2. Modul de administrare

Ordonanța guvernamentală 96/1998 (modificată) detaliază formele de administrare în funcție de noii proprietari de

păduri, apărute în urma aplicării Legii nr. 1/2000 și anume:

(i) administrarea fondului forestier proprietate publică a statului se face de către R.N.P. - Romsilva;

(ii) administrarea fondului forestier proprietate publică al comunelor, orașelor și municipiilor și a celui aflat în proprietate privată indiviză (foști composesori, moșneni, răzeși sau moștenitorii acestora) se face de către proprietar, prin structuri silvice proprii cu cele ale statului sau prin contract de administrare cu o structură silvică de stat;

(iii) administrarea fondului forestier proprietate privată al unor persoane juridice precum unitățile de cult (parohii, schituri, mănăstiri), al celor de învățământ sau altele se face prin structuri silvice proprii cu cele ale statului sau prin contract de administrare cu o structură silvică de stat;

(iv) administrarea fondului forestier proprietate privată al persoanelor fizice se face de către proprietarii acestuia, individual sau în asociații și prin luare în pază gratuită, la solicitarea proprietarului, de către R.N.P. - Romsilva.

Ordinul Ministrului nr. 116/2002, modificat prin Ordinul Ministrului nr. 577/2002, aprobă instrucțiunile privind autorizarea personalului silvic, avizarea constituirii și autorizarea funcționării structurilor silvice pentru gospodărirea pădurilor proprietate privată și a celor proprietate publică aparținând comunelor, orașelor și municipiilor.

Art. 4 din H.G. nr. 977/1999 prevede faptul că “proprietarii sau deținătorii legali de păduri proprietate publică aparținând comunelor, orașelor sau municipiilor, ai pădurilor proprietate privată aparținând unităților de cult (parohii, schituri, mănăstiri), precum și cei ai pădurilor proprietate indiviză

(persoane fizi-ce, foști coposesori, moșneni sau răzeși ori moștenitorii acestora), constituiți în asociații cu persona-litate juridică, au obligația să asi-gure paza și gospodărirea pădurilor respective prin personal silvic angajat în condițiile prevăzute de art. 3”.

Pădurile proprietate privată ale persoanelor juridice și cele proprietate publică, ale unităților administrativ teritoriale, sunt administrate fie de aceste ocoale private (52,6 %), fie pe bază de contracte de adm-nistrare încheiate cu direcțiile silvice (43,8 %). S-a constatat că doar 96,4 % din aceste păduri sunt gospodărite în regim silvic (97,3 % la forme asociative, 79,3 % la unitățile de cult și cele de învățământ, 97,1 % la cele comunale, orășenești sau municipale), dife-rența de 3,6 % (50.499 ha) fiind predată către proprietari, fără ca aceștia să aibă constituită structură proprie sau să aibă încheiat contract de administrare cu direcțiile silvice din cadrul R.N.P. - Romsilva, procentele cele mai scăzute fiind înregistrate la județele Prahova (56,0 %), Dâmbovița (63,1 %), Brăila (44,5 %), Bacău (87,4 %), Iași (82,9 %), Suceava (89,8 %), Sălaj (86,3 %), Satu Mare (78,8 %), Hunedoara (75,9 %), Timiș (87,3 %), Dolj (78,6 %) și Mehedinți (85,0 %).

### **6.3. Stadiul aplicării Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 98/2003**

Având în vedere faptul că pădurile proprietate privată ale persoanelor fizice au fost cele mai afectate de sustragerile de material lemnos, unii proprietari de bună credință neputând executa paza acestora, Guvernul României a emis O.U. nr. 98/2003 privind unele măsuri de întărire a pazei acestor păduri, aprobată prin Legea nr. 33/2004.

Întrucât paza gratuită a acestor păduri private se face la solicitarea proprietarilor, unele direcții silvice au întâmpinat greutăți în aplicarea corectă a acestui act normativ.

Stadiul aplicării prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 98/2003 de către cele patruzeci și una de direcții silvice relevă că acesta este necorespunzător, încheindu-se contracte gratuite de administrare pentru doar 11,6 % din suprafața pusă în posesie persoanelor fizice, județele cu cel mai mic procent fiind Suceava (0,6 %), Caraș-Severin (0,7 %), Gorj și Alba (0,1 %), Mehedinți și Vâlcea (0,5 %), Brașov (1,3 %), Giurgiu (1,0 %) și Hunedoara (1,5 %). Singurul județ în care nu s-a încheiat nici un contract de administrare este Timiș.

Din datele prezentate, rezultă că sunt foarte puține solicitări pentru paza gratuită a pădurilor private a persoanelor fizice, procentul fiind de 12,1 % la nivel național, cu ponderea aceluiași județe ca în aliniatul precedent.

De remarcat faptul că toate direcțiile silvice au încheiat contracte pentru întreaga suprafață solicitată, cu excepția direcțiilor București, unde procentul este de 93,9 %, Prahova (77,1 %), Vrancea (88,2 %), Bistrița-Năsăud (94,3 %), Cluj-Napoca (94,8 %), Mureș (84,1 %), Bacău (77,8 %), Botoșani (0,3 %), Iași (98,6 %), Suceava (83,5 %), Satu Mare (99,2 %) și Mehedinți (50,3 %).

O problemă deosebită în aceste județe, prezentă și în toată țara, este aceea că Regia Națională a Pădurilor - ROMSILVA nu încheie contracte de administrare cu persoanele fizice care sunt asociate în structuri cu personalitate juridică, pe motiv că O.U.G. nr. 98/2003 interzice acest lucru, foarte mulți proprietari - persoane fizice - ieșind din aceste structuri pentru a putea beneficia de pază gratuită.

## 7. Concluzii

Din datele prezentate rezultă că, până în prezent, s-a retrocedat o suprafață de 2.039.919 ha pădure, din care 342.606 ha ca efect al aplicării Legii nr. 18/1991 și 1.697.313 ha ca efect al aplicării Legii nr. 1/2000, la ora actuală fondului forestier național fiind împărțit în fond forestier proprietate publică de stat - 4.328.147 ha (68,0 %), fond forestier proprietate publică a unităților administrativ teritoriale - 796.575 ha (12,5 %), fond forestier proprietate privată a formelor asociative - 497.715 ha (7,8 %), fond forestier proprietate privată a unităților de cult și de învățământ - 69.610 ha (1,1 %) și fond forestier proprietate privată a persoanelor fizice - 676.019 ha (10,6 %).

Din cele prezentate anterior se desprind o serie de concluzii, cele mai importante fiind redate mai jos, cu convingerea că vor ajuta celor abilitați prin lege să ia măsurile ce se impun pentru remedierea deficiențelor:

(i) la ora actuală nu este definitivată acțiunea de punere în posesie cu păduri la Legea nr. 18/1991, mai existând 19.729 ha validate și nepuse în posesie;

(ii) nu sunt eliberate toate titlurile de proprietate pentru pădurile puse în posesie la Legea nr. 18/1991, necesitând a se emite încă 62.424 de titluri de proprietate pentru o suprafață de 32.134 ha;

(iii) nu sunt terminate validările pentru Legea nr. 1/2000, acestea făcându-se cu mare greutate și într-un ritm destul de lent;

(iv) mai este de pus în posesie o suprafață de 204.964 ha pădure validată de Comisiile Județene în baza Legii nr. 1/2000;

(v) nu sunt eliberate toate titlurile de proprietate pentru pădurile predate la Legea nr. 1/2000, necesitând a se emite, în regim

de urgență, încă 33.766 titluri de proprietate pentru o suprafață de 294.321 ha;

(vi) există 28.085 ha despădurite și 64.768 ha brăcuite, deci un total de 92.853 ha, ce reprezintă 27,1 % din suprafața pusă în posesie prin aplicarea prevederilor Legii nr. 18/1991, pentru care trebuie întocmite programe de reconstrucție ecologică în vederea redării funcțiilor și rolului de bază al acestora;

(vii) există 7.521 ha despădurite și 30.309 ha brăcuite, deci un total de 37.830 ha, ce reprezintă 2,2 % din suprafața pusă în posesie prin aplicarea prevederilor Legii nr. 1/2000, pentru care trebuie de asemenea, întocmite, programe de reconstrucție ecologică, cu același scop de reintroducere în circuitul forestier al acestor suprafețe;

(viii) s-a despădurit o suprafață totală de 35.606 ha, ce reprezintă 1,7 % din suprafața totală pusă în posesie prin aplicarea legilor retrocedării la fondul forestier (2.039.918 ha), din care s-a regenerat doar 17.592 ha (49,4 % din suprafața defrișată), marea majoritate pe cale naturală (92,8 % din total suprafață regenerată), ceea ce arată că există o slabă preocupare privind regenerarea, pe cale artificială, a acestor terenuri goale, de aceea este absolută necesară elaborarea unei strategii clare cu privire la reconstrucția ecologică a acestor suprafețe, punându-se accent mare pe accederea la fondurile SAPARD prin aplicarea prevederilor din Măsura 3.5 - Silvicultură;

(ix) s-a predat o suprafață de 50.499 ha la persoane juridice și la unități administrativ teritoriale ca urmare a aplicării prevederilor Legii nr. 1/2000, fără să existe constituite structuri private proprii sau să fie încheiate contracte de administrare cu direcțiile silvice, încălcându-se prevederile legale în vigoare. În prezent, Regia Națională a Pădurilor - ROMSILVA, dispunând direcțiilor silvice din țară prin adresa nr.

14215/ID/19.10.2004 să se rezilieze contractele de administrare pe motiv că se înregistrează pierderi, cu precizarea că “obligația asigurării unei structuri silvice de administrare aparține, potrivit legii, proprietarului sau deținătorilor de păduri și nu direcțiilor silvice care au calitatea de prestatori de servicii”, dorește să scape de unele contracte de administrare nerentabile și să predea pădurea proprietarului, fără ca acesta să aibă constituită structura proprie de administrare, ceea ce va face ca această suprafață să crească nu să scadă, așa după cum ne-am fi așteptat;

(x) există o indiferență, din partea proprietarilor de teren - persoane juridice - pentru înființarea de ocoale silvice private proprii, existând 23 de județe în care nu s-a înființat nici o astfel de structură, cu toate că unele au mari suprafețe de păduri predate la aceste persoane, cum ar fi Bacău, Hunedoara, Timiș, Maramureș și Satu Mare;

(xi) suprafața solicitată pentru a încheia contracte gratuite de pază este prea mică în comparație cu suprafața predată la persoane fizice (12,1%), iar cea pentru care s-au încheiat contracte este și mai redusă (11,6%);

(xii) există o serie de structuri private autorizate în baza O.M. nr. 1123/2000 și O.M. nr. 116/2002 nemodificat, care nu mai corespund prevederilor legale în vigoare, și care au în administrare 1.622 ha de pădure cu toate că nu au statut de ocol silvic privat, așa după cum prevede O.M. nr. 116/2002, modificat prin O.M. nr. 577/2002.

Se apreciază că reconstituirea dreptului de proprietate asupra pădurilor, așa cum este reglementată și de Legea nr. 18/1991, Legea nr. 169/1997, Legea nr. 18 /1991 modificată și republicată în 1998, de Legea nr. 1/2000, modificată și completată prin

O.U.G. nr. 102/2001, aprobată de Legea nr. 400/2000, reprezintă o operațiune în desfășurare, care până în prezent a ridicat foarte multe probleme, a căror soluționare este diferit dată, atât în literatura de specialitate, cât și în practica juridică. Finalizarea acestui proces, nu se întrevide prea devreme, însăși legiuitorul introducând diverse impedimente la executarea dispozițiilor legii, fie în mod direct, cum ar fi condiția prevăzută de art. 35, alin. 1 din Legea nr. 1/2000, care prevede că punerea în posesie se va face numai după promulgarea legilor privind contravențiile silvice, regimul silvic, administrarea fondului forestier proprietate publică și privată, statutul personalului silvic, legi adoptate în prezent, fie în mod indirect, cum ar fi elaborarea și aprobarea regulamentelor de constituire și funcționare a comisiilor comunale, orășenești, municipale și județene, care uneori au întârziat nepermis de mult.

### Bibliografie

- Bouriaud, L 2002. Economic and policy analysis of property rights assignment on forests: the case of countries with economies in transition. Teza de doctorat, ENGREF France and University of Suceava, Romania (in French), 350 p.
- Drăcea, M., 1938. Considerațiuni asupra domeniului forestier al României. Bucovina, I.E. Torouțiu, București.
- Milescu I. et Alexe A. 1969. Pădurile pe glob, Editura Agrosilvică, București, p. 12.
- FAO. 2000. Forest Resources of Europe, CIS, North America, Australia, Japan and New Zealand, 445 p.
- Dogaru, L. 2002. Regimul juridic al pădurilor, Editura Universității “Petru Maior”, Târgu Mureș.
- Clinovschi, F. și Clinovschi, L. 1997. Aspecte ale constituirii proprietății forestiere private în România. Analelele Universității “Ștefan cel

- Mare” Suceava, Secțiunea Silvicultură, Vol III.
- Ursaciuc, L 1998. Aspecte ale influenței formei de proprietate asupra gestionării pădurilor. Analelele Universității “Ștefan cel Mare” Suceava, Secțiunea Silvicultură, Vol IV.
- Marcean, M. 2003. Din istoria și administrarea pădurilor din județele Suceava și Botoșani.
- Anonymous, 2000. Evaluation des ressources forestieres 2000”, 2001, p. 6-35. Web: <http://www.fao.org>. Accesat 2001.

## Summary

### Present state of the forest retrocession laws application

The paper is an extensive presentation of the statistics data concerning the forests, at global, European and Romanian level, with emphasis on the application of forest retrocession laws in Romania in the period 1990-2004. For documentation were used published data and information summarized at the level of Ministry of Agriculture, Forests and Rural Development. Are presented the results of application for the basic laws and other official documents regarding retrocession (law 18/1991, law 1/2000), including the situation of the bald lands and data about the administration of private forests. Until 2004, 2,039,919 ha of forests were transferred to the private property (342,606 as result of law 18/1991 and 1,697,313 ha due to the law 1/2000). Regarding the forest property, 4,328,147 ha are state forests, 497,715 ha are private forests resulted from owners association, 796,715 ha are forests of some administrative units, 69,610 ha - forests of the religious and education units and 676,019 ha forests of single private owners.

**Keyword:** forests statistics, Romanian forests, retrocession laws

---

**Autorul.** Ing. Gheorghe Nichiforel - consilier al ministrului MADPR - poate fi contactat prin intermediul redacției.